

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **O. K.**, zastoupený Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 7. 2004, sp. zn. 14 Az 150/2003,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 7. 2004, sp. zn. 14 Az 150/2003, **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 29. 4. 2003, č. j. OAM-769/VL-16-C10-2002, jímž stěžovateli nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí svého návrhu.

Tvrdí, že krajský soud porušil ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s., když podaná žaloba byla věcně projednatelná (byť nebyla napsána „pregnantně“) a na této skutečnosti nic nemění ani to, že odůvodnění žaloby bylo podáno po lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Pokud žaloba trpěla vadami, měl soud postupem podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzvat žalobce k odstranění vad, což však neučinil. Proto stěžovatel považuje napadené usnesení za „předčasné a nemající

oporu v zákoně“ a navrhuje jeho zrušení. Zároveň žádá přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného soudního spisu především zjistil, že stěžovatel žalobou ze dne 2. 6. 2003 (představující ve skutečnosti vyplněný formulář) napadl v celém rozsahu citované rozhodnutí žalovaného, a to z důvodu nesprávného posouzení skutkového stavu věci a pro nesprávnost s ohledem na příslušná ustanovení zákona č. 325/1999 Sb. V závěru žaloby stěžovatel uvedl, že její odůvodnění dodá dodatečně.

Usnesením ze dne 9. 6. 2003, č. j. 14 Az 150/2003 - 10, krajský soud stěžovateli uložil, aby podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. odstranil nedostatky žaloby, spočívající v absenci žalobních bodů a aby uvedl důkazy k prokázání svých tvrzení. Ke splnění této povinnosti stanovil soud lhůtu 10 dnů od doručení tohoto usnesení a stěžovatele vyzval, že nebude-li žaloba v této lhůtě doplněna a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud žalobu odmítne.

Toto usnesení bylo doručováno stěžovateli na adresu pobytového střediska a protože zde stěžovatel nebyl zastižen, byla zásilka uložena dne 19. 6. 2003. Zároveň je však na zásilce vyznačeno, že stěžovatel měl propustku do 2. 7. 2003 a do té doby se zdržoval na adrese jiné (M. H., N. 156, K., viz č. l. 10a).

Podání označené jako „odůvodnění žaloby“ bylo stěžovatelem (zastoupeným již právním zástupcem Mgr. Vaškevičem) podáno k poštovní přepravě dne 2. 7. 2003 a dne 3. 7. 2003 bylo doručeno krajskému soudu. Jeho obsahem je výčet jednotlivých žalobních bodů, spočívající v uvedení konkrétních zákonných ustanovení, která byla porušena, dále v tvrzení, že stěžovatel je v zemi původu perzekuován z důvodu své nepříslušnosti ke zločineckým strukturám, a návrh na výslech dvou svědků, kteří tyto skutečnosti měli doložit.

Následně si krajský soud vyžádal vyjádření žalovaného k žalobě. Toto vyjádření zaslal dne 28. 11. 2003 právnímu zástupci stěžovatele s upozorněním na možnost repliky. Zároveň stěžovatele vyzval k navržení důkazů, k vyjádření se k osobám rozhodujících soudců a požádal ho o vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. s výslovným upozorněním, že pokud stěžovatel trvá na ústním jednání, má se vyjádřit k tomu, zda žádá tlumočníka.

Přípisem ze dne 17. 12. 2003 stěžovatel soudu sdělil, že trvá na nařízení jednání v této věci a že požaduje účast tlumočníka do ukrajinského jazyka.

Napadeným usnesením ze dne 1. 7. 2004, č. j. 14 Az 150/2003 - 47, krajský soud podanou žalobu odmítl, a to z důvodu, že neobsahovala žádné žalobní body, přičemž lhůta k doplnění končila dne 17. 6. 2003. Stěžovatel sice žalobu doplnil podáním předaným k poštovní přepravě dne 2. 7. 2003, nicméně učinil tak opožděně. Proto soud dospěl k závěru, že nebyly splněny podmínky řízení a jelikož se jednalo o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, žalobu podle ustanovení § 46 odst. 1 s. ř. s. odmítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění

pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud předně odkazuje na svoji konstantní judikaturu (viz např. č. 113/2004 Sb. NSS), podle níž „*v důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Přitom zákon stanoví, že žaloba musí vždy obsahovat alespoň jeden žalobní bod (viz 2. věta ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s.). Pokud žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Není však dána zákonná povinnost soudu v těchto případech vždy vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť - takto široce pojímaná - povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován*.“

Z postupu krajského soudu v projednávané věci nicméně bylo jasně seznatelné, že soud podanou žalobu nepovažoval za věcně neprojednatelnou z důvodu neodstranitelných nedostatků podmínek řízení, neboť v opačném případě by nebyl dán racionální důvod k vyzvání stěžovatele k odstranění nedostatků žaloby (viz rekapitulace shora). Rovněž další kroky krajského soudu - zaslání žaloby včetně jejího doplnění žalovanému k vyjádření, doručení vyjádření žalovaného stěžovateli k možnosti repliky, výzva k vyjádření ohledně ústního jednání - lze nepochybně vykládat tak, že směřovaly k meritornímu rozhodnutí v této věci. K tomu je vhodné odkázat též na právní názor Ústavního soudu (nález sp. zn. IV. ÚS 484/99, in: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 17, str. 259), podle něhož „*dotaz na účastníky řízení o správní žalobě, zda souhlasí s rozhodnutím věci mimo ústní jednání, by logicky měl signalizovat, že soud hodlá rozhodnout ve věci samé, jinak řečeno, že je o čem rozhodovat a že tedy, byť možná s výhradami, žaloba splňuje zákonné náležitosti.“* Postup krajského soudu tedy v projednávané věci provedením popsaných kroků u účastníků řízení jednoznačně musel vyvolat přesvědčení o meritorním rozhodování a tomuto legitimnímu očekávání proto přiměřeně odpovídala i jejich procesní aktivita. Postup soudu, vrcholící za dané situace nikoliv meritorním rozhodnutím, nýbrž procesním usnesením odmítajícím žalobu, je proto zcela překvapivý, nepředvídatelný a tedy i nežádoucí. Jak totiž vyplývá ze shora provedené rekapitulace, procesní situace se od počátku řízení před krajským soudem nikterak nezměnila v tom smyslu, že by snad teprve později vyvstal na povrch důvod pro odmítnutí žaloby, na počátku řízení soudu objektivně neznámý.

Nejvyšší správní soud dále poukazuje na svůj dříve vyslovený právní názor (rozsudek ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 6 Azs 75/2004), podle něhož „*odmítnout podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s. není možné, pokud výzva k odstranění vad podání nebyla žalobci řádně doručena*.“ V daném případě bylo usnesení krajského soudu s výzvou k odstranění předmětných vad žaloby doručováno na adresu stěžovatele v pobytovém středisku, nicméně z obálky zásilky bylo soudu známo, že stěžovatel se na této adrese do 2. 7. 2003 nezdržoval, neboť byl na základě řádné propustky dočasně ubytován jinde. Za této situace nemohla být naplněna dikce ustanovení § 46 odst. 2 o. s. ř. (*poznámka soudu*: v tehdy platném znění), neboť stěžovatel se v místě doručení v rozhodnou dobu nezdržoval. Výzva k odstranění vad žaloby tak za dané situace stěžovateli nebyla řádně doručena a dodatečné odůvodnění žaloby, podané k poštovní přepravě dne 2. 7. 2003, proto za těchto okolností mělo být při rozhodování soudu zohledněno. Jinak řečeno, za situace, kdy soud vyzve žalobce k odstranění vad žaloby a určí mu za tímto účelem soudcovskou lhůtu a tato výzva žalobci není řádně doručena, není možno nepřihlédnout k odstranění vad žaloby (resp. k jejímu doplnění) z důvodu, že bylo učiněno opožděně.

Vzhledem k výše uvedenému nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než konstatovat, že se krajský soud v projednávané věci dopustil procesního pochybení, které zakládá ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. nezákonnost jeho usnesení napadeného nyní posuzovanou kasační stížností. Kasační stížnost proto považuje za důvodnou a napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušuje a věc mu vrací k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V dalším řízení bude třeba, aby krajský soud - jsa vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu podle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. - posoudil stěžovatelovu žalobu znovu, a to v podobě jejího doplnění učiněného podáním podaným k poštovní přepravě dne 2. 7. 2003.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. října 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu